

FI lausuntopyyntö VV

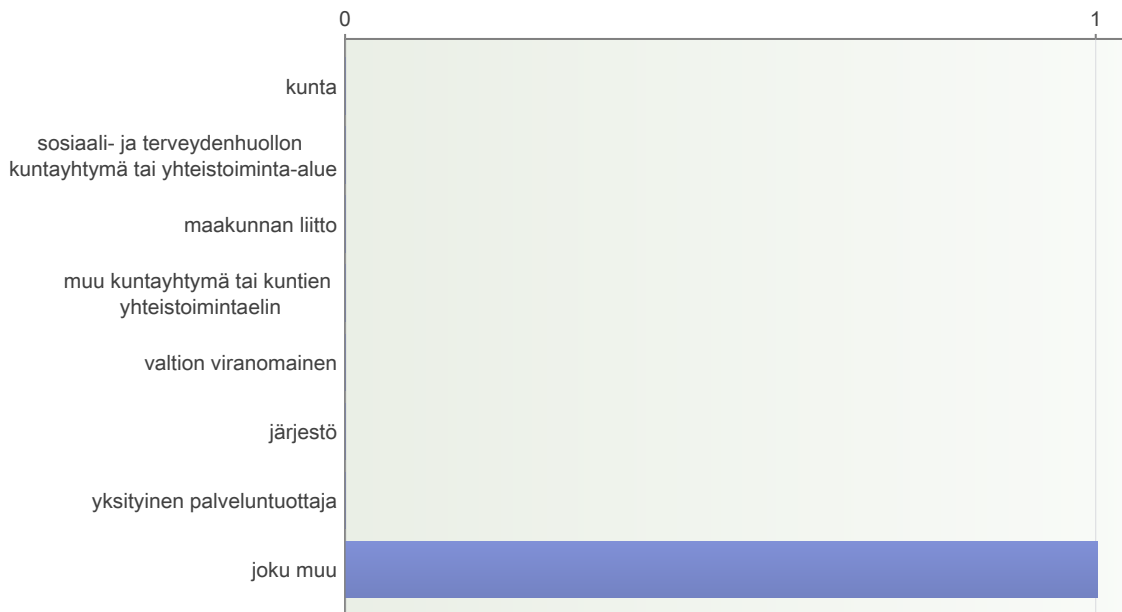
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Feministinen puolue	Anni Hyvärinen	0503763020		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: joku muu

- puolue

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

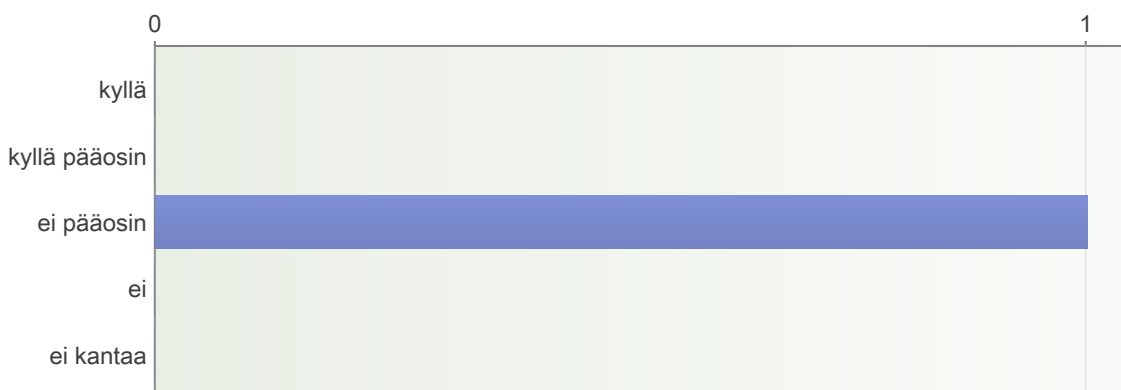
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Terveys- ja hyvinvointieroja voidaan onnistua kaventamaan, mikäli tavoiteltu palveluiden integraatio toteutuu, mutta niin kauan kuin sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus on sidottu valinnanvapauslakiin, on epätodennäköistä, että integraatio voisi toteutua aiotulla tavalla. Malli ei nyky muodossaan todennäköisesti kavenna terveys- ja hyvinvointieroja, vaan voi päinvastoin jopa lisätä niitä. Ruotsista saadut kokemukset myös kertovat, että valinnanvapausmalli on tuonut parempaa terveydenhuoltoa jo valmiiksi hyväosaisille, mutta heikentänyt jo ennestään sosioekonomisesti ja/tai terveydellisesti heikommassa asemassa olevien asemaa, kun palveluiden keskittymistä ohjaa palveluntarjoajan tarpeet. Myös alueellisten erojen kaventuminen on epävarmaa. Kaikilla maakunnilla ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia turvata palvelujen käyttäjien valinnanvapautta.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

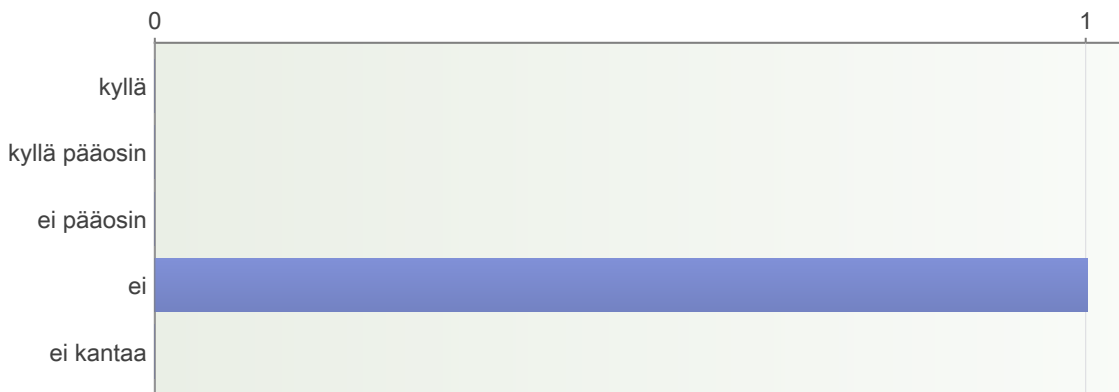
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus edistää mahdollisuuksia valita palveluntuottaja, mutta tarkoituksenmukaisuus jää asiakkaan vastuulle. Hyvän ja oikea-aikaisen hoidon saaminen vaatii ammattilaisten arviointia hoidon tarpeesta. Mikäli asiakkaalla ei ole riittävästi tietoa hoidon saatavuudesta ja laadusta, ei valinnanvapaus voi toteutua. Esityksen yleisperusteluissa todetaan, että erityisesti alkuvaiheessa järjestelmä voi näyttäytyä asiakkaalle monimutkaisena eikä kaikilla asiakkailla ole tahtoa tai kykyä valita itselleen sopivaa palveluntuottajaa. Toisaalta myös tarvittavien tietojärjestelmien kehitystyö on vasta aluillaan, joten tiedon saaminen tarjolla olevista vaihtoehdoista on erityisesti alkuvaiheessa puutteellista. Uudistus voi syrjäyttää niitä palvelujen tarvisijoita, joilla ei ole sähköisten tietojärjestelmien käyttöön vaadittavaa osaamista tai kielitaitoa. Uudistus ei myöskään takaa palvelujen alueellista kattavuutta, ja varsinkin harvaan asutuilla seuduilla asiakkaiden valinnanvapaus ei välttämättä toteudu.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

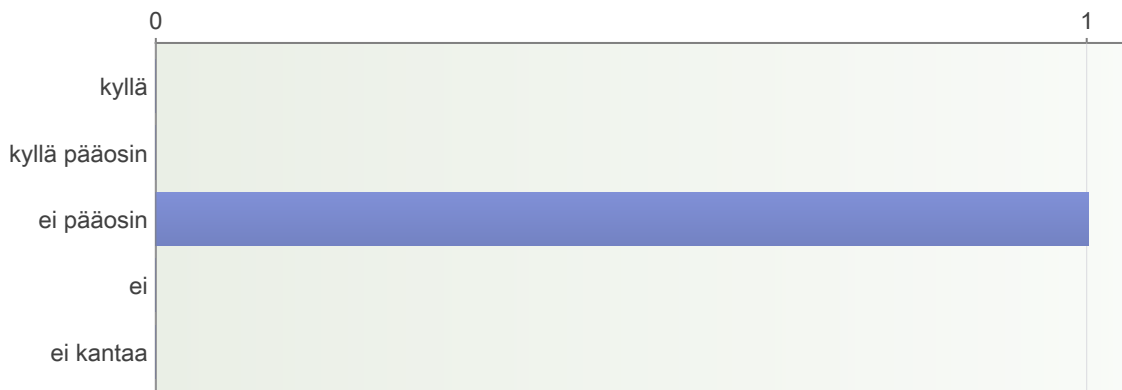
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Terveystieteiden ja sosiaalipalveluiden tarpeen arviointi ja hoidon ja muiden palvelujen suunnittelu edellyttävät sosiaali- ja terveysalan osaamista ja monialaista yhteistyötä. Lisäksi laadunvalvonta uhkaa jäädä yksittäisten palvelujen käyttäjien harteille.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

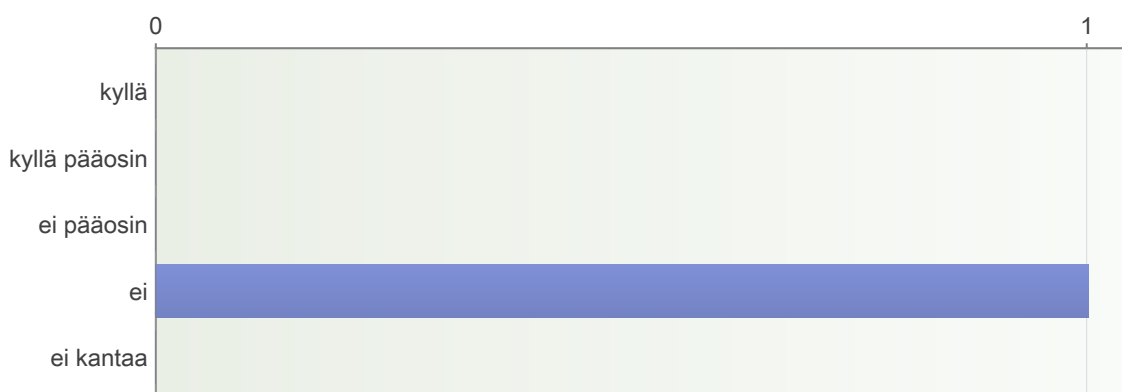
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monituottajamalli pirstoo palvelukenttää ja todennäköisesti vähentää eri toimijoiden välistä yhteistyötä, joten palveluiden integraation toteutuminen on epävarmaa.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

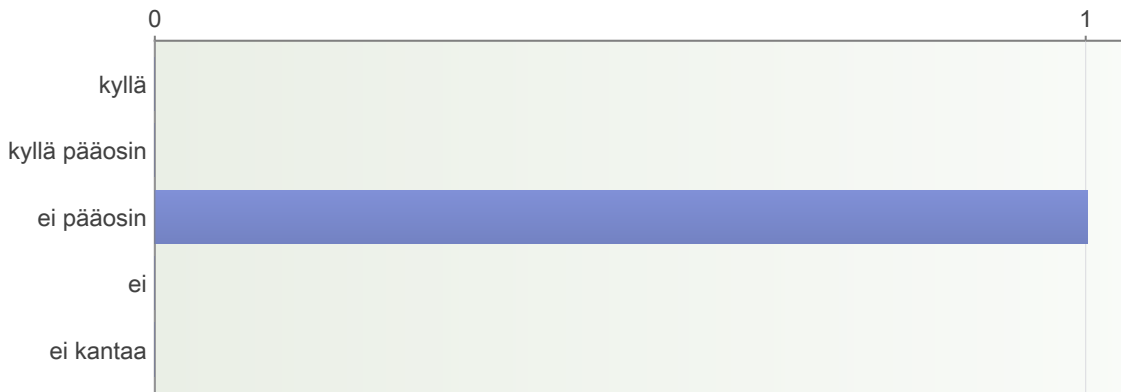
Vastaajien määrä: 1

- Esityksen yleisperustelujen ja useiden asiantuntijoiden arvioiden mukaan säästötavoitteiden toteutuminen on epävarmaa, ja mahdollisuutena on myös kustannusten kasvu.

Peruspalvelut ovat investointi hyvinvointiin, ja on tarkoituksenmukaista pohtia myös, onko säästötavoite linjassa väestön hyvinvointia ja terveyttä koskevien tavoitteiden kanssa.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

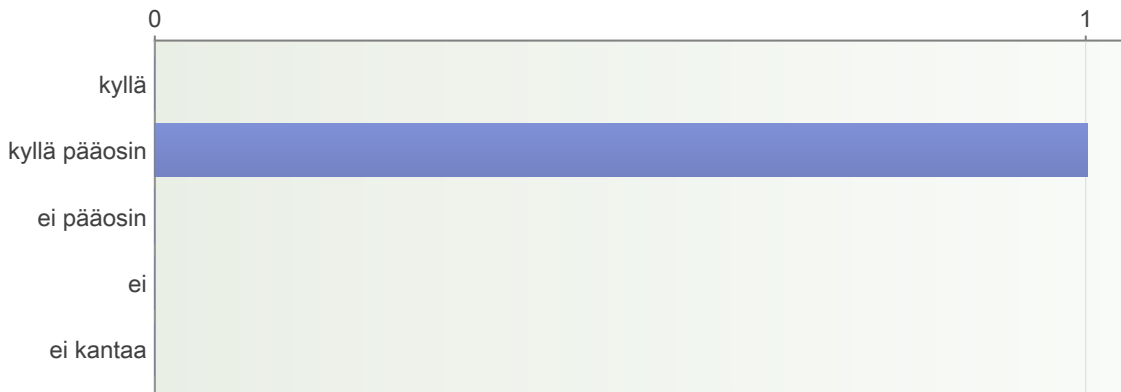
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveyspalvelujen markkinaistaminen ja julkisten sote-palveluiden yhtiöittäminen vievät väestön terveyttä ja hyvinvointia koskevan päätöksenteon kauemmas kansalaisista ja lähiyhteisöistä ja kaventavat kansalaisten mahdollisuuksia osallistua sosiaali- ja terveyspalveluja ja sitä kautta omaa hyvinvointiaan koskevaan päätöksentekoon.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveyspalveluiden markkinaistaminen asettaa palveluntuottajat kilpailuasemiin suhteessa toisiinsa. Kilpailutilanne kannustaa yhtiötä innovointiin, mutta vähentää kannustimia innovaatioiden ja hyvien käytäntöjen jakamiseen ja kehittämiseen yhteistyössä muiden alueellisten toimijoiden kanssa.

Digitaalisten palvelujärjestelmien käyttöönotto ja kehittäminen voivat joissakin suhteissa parantaa esimerkiksi alueiden välistä tasa-arvoa ja helpottaa joidenkin palveluiden käyttäjien hakeutumista sosiaali- ja terveyspalvelujen pariin. Toisaalta palvelujen digitalisoituminen voi vaikeuttaa joidenkin käyttäjäryhmien, kuten ikääntyneiden ja kielivähemmistöjen tiedonsaantia ja palveluihin pääsyä.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Ei vastauksia.

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Ei vastauksia.

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Ei vastauksia.

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Ei vastauksia.

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Ei vastauksia.

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Ei vastauksia.

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Ei vastauksia.

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti voi lisätä valinnanvapautta sellaisten henkilöiden kohdalla, joiden toimintakyvyn alenema ei estä itsenäistä päätöksentekoa. Toisaalta sen tarkoituksenmukaisuutta esimerkiksi vaikeavammaisille henkilöille on selvitettävä.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Ei vastauksia.

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

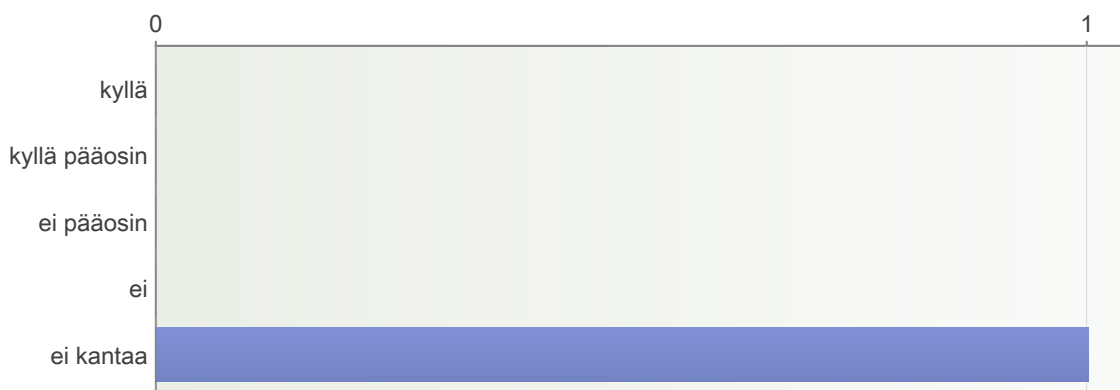
Ei vastauksia.

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Ei vastauksia.

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukainen uudistus voi vaikeuttaa pienten toimijoiden, kuten pienryttäjäiden ja järjestöjen toimimista palveluiden tarjoajina.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus voi joissakin tilanteissa nopeuttaa hoitopääsyä ja lisätä hyvinvointia. Kuten esitysluonnoksen yleisperusteluissa todetaan, kansalaisten eriarvoisuus on kuitenkin vaarassa kasvaa esimerkiksi palveluntuotannon alueellisten erojen, palveluntuottajien kermankuorintamahdollisuuksien, asiakasmaksujen kasvamisen ja maksullisten lisäpalvelujen johdosta.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

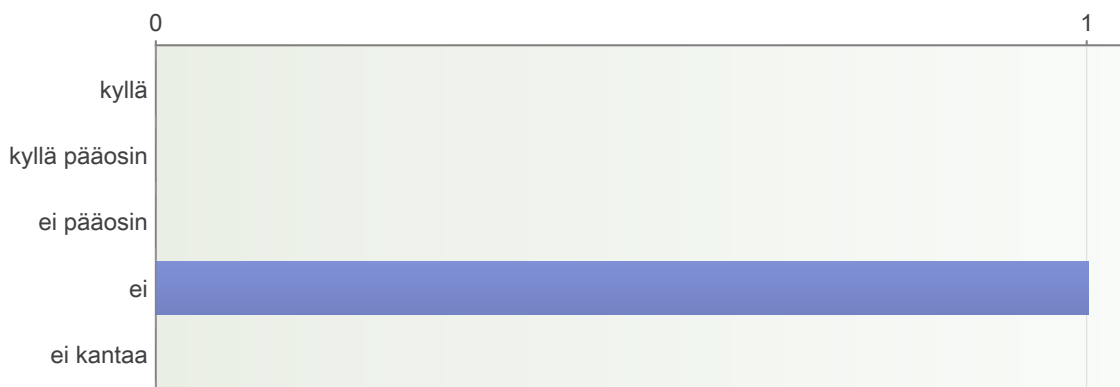
Ei vastauksia.

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Arviointia tulisi täsmentää eri väestöryhmiin kohdistuvien vaikutusten osalta. Vaikutusarvioinnin tulokset tulee huomioida esityksen käsittelyssä.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Feministisen politiikan tavoitteena on ihmisten tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys. Haluamme kuntia, kaupunkeja ja maakuntia, joissa ihmisten hyvinvointiin ja hoivaan panostetaan, missä palvelut ovat lähellä ja helposti saatavilla, missä ihmisen sukupuoli, ikä, koulutus, luokka, uskonto, kieli, etnisyys, seksuaalinen ja sukupuolinen suuntautuminen ei ole este sille, että hän saa toteuttaa täyttä potentiaaliaan. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat keskeisiä peruspalveluita, jotka mahdollistavat kansalaisten hyvinvoinnin ja hyvinvoivan yhteiskunnan. Feministinen puolue kantaa huolta myös tuhansista kuntatason naisvaltaisten, pienipalkkaisten alojen työntekijöistä, joiden työpaikkojen ja -ehtojen tulevaisuus uudessa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmässä on epävarma.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Feministinen puolue katsoo, että esitetty valinnanvapaus uhkaa ihmisten perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Nykymuotoisen esityksen riskinä ovat väestön terveys- ja hyvinvointierojen kasvu ja kasvava eriarvoisuus.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.